

رابطه ویژگی های شخصیتی و تاب آوری با تفاهم جنسی مردان متأهل زندانی

بهروز ایزدآبادی^{۱*}
آذرمیدخت رضایی^۲
سیروس سروقد^۳

چکیده

هدف از پژوهش حاضر بررسی رابطه ویژگی های شخصیتی و تاب آوری با تفاهم جنسی در زندانیان مرد متأهل زندان عادل آباد شیراز بود. این پژوهش از نوع همبستگی - توصیفی است. بدین منظور ۱۵۰ نفر از مردان زندانی به روش نمونه گیری در دسترس انتخاب شدند و به پرسشنامه های پنج عامل شخصیتی (NEO ۶۰)، تاب آوری (CD-RTS) و تفاهم جنسی (لیندا برگ کراس) پاسخ دادند. برای تحلیل داده ها از ضریب همبستگی پیرسون، روش رگرسیون همزمان و رگرسیون گام به گام استفاده شد. نتایج نشان دادند که: عامل روان رنجوری با تاب آوری و عامل روان رنجوری با تفاهم جنسی رابطه منفی دارد ولی عوامل برونگرایی با تاب آوری و با وجدان بودن با تاب آوری رابطه مثبت دارد. عوامل با وجدان بودن و تاب آوری با تفاهم جنسی رابطه مثبت دارند. هم چنین ویژگی های شخصیتی روان رنجوری، با وجدان بودن، برونگرایی و تاب آوری پیش بینی کننده معنی دار تفاهم جنسی بودند.

واژه های کلیدی: ویژگیهای شخصیتی، تاب آوری، تفاهم جنسی.

۱. کارشناسی ارشد روانشناسی عمومی

۲. عضو هیات علمی دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی دانشگاه آزاد اسلامی مرودشت

مقدمه

در حالت طبیعی زندان یکی از بهترین راه برخورد با مجرمین است، اما در کنار فوائد آن که ایجاد نظم و انضباط در جامعه و اصلاح و تربیت مجرمین است، قطعاً عوارض و زیانهای نیز برای فرد و اجتماع دارد. نتیجه این عمل افزایش آمار زندانیان در دنیا و هزینه‌های بالای فرد برای دولت و اجتماع و معضلاتی که برای خانواده و اجتماع به وجود می‌آورد را موجب شده است. کم‌کم نیاز به تحول در زندانبانی، حرکت به سوی اصلاح و تربیت مجرمین و آموزش صحیح آن‌ها مطرح و امروزه در اکثر زندانها معیارهای حقوق بشری و اصلاح مجرمین از اهداف اصلی بشمار می‌رود (رضائی نسب، ۱۳۸۷). تحقق این اهداف مستلزم شناخت و بررسی عوامل متعددی از قبیل ویژگی‌های شخصیتی است که اثربخشی آن قابل توجه می‌باشد. شناخت ویژگی‌های شخصیتی و چگونگی شکل‌گیری و عوامل مؤثر در ایجاد آنها، از یک سو باعث می‌شود که شخص احتمالاً با این شناخت نوعی طبقه‌بندی انجام دهد و از سوی دیگر این امکان را می‌دهد که در ارتباط متقابل با دیگران، موضع‌گیریهای مناسب و آگاهانه داشته باشد. (وردی، ۱۳۸۰ به نقل از ابراهیمی فرد، ۱۳۸۷). به طور کلی ویژگی‌های شخصیتی عبارت از آن صفاتی است که نشان‌دهنده روحیات و خلق و خوی افراد تحت بررسی است. پنج عامل اصلی شخصیت که در این پژوهش به وسیله پرسشنامه مربوطه مورد سنجش قرار گرفته عبارتند از: روان‌رنجوری^۱ (N)، برون‌گرایی^۲ (E)، انعطاف‌پذیری^۳ (O)، دلبپذیر بودن^۴ (A)، مسئولیت‌پذیری و با وجدان بودن^۵ (C). ویژگی‌های شخصیت به عنوان الگوهای پایدار فکر، احساس و عمل می‌توانند در شکل‌گیری بدکارکردی‌های جنسی نقش داشته باشند. نتایج مطالعات نشان می‌دهد که بین ویژگیهای شخصیت و رفتارهای جنسی رابطه معناداری وجود دارد. این مطالعات همچنین بیان می‌کنند که رفتارهای جنسی خاص متأثر از ویژگیهای شخصیتی بویژه روان‌رنجوری منجر به ایجاد بدکارکردی‌های جنسی در افراد می‌گردند (قائدی، ۱۳۸۶). در این میان تاب‌آوری هم جایگاه ویژه‌ای در حوزه‌های روان‌شناسی تحول، روانشناسی خانواده و بهداشت روانی یافته است، به طوری که هر روز بر شمار پژوهش‌های مرتبط با این سازه افزوده می‌شود. کامپفر^۶ (۱۹۹۹) باور داشت که تاب‌آوری، بازگشت به تعادل اولیه یا رسیدن به تعادل سطح بالاتر (در شرایط تهدیدکننده) است و از این رو سازگاری موفق در زندگی را فراهم می‌کند. به عبارت دیگر تاب‌آوری عاملی است که به افراد در رویارویی و سازگاری با موقعیت‌های سخت و تنش‌زای زندگی کمک می‌کند (ایزدیان،

1. neuroticism
2. extraversion
3. openness
4. agreeableness
5. conscientiousness
6. Kumpfer

امیری، جهرمی و حمیدی، ۲۰۱۰)؛ افسردگی را کاهش می‌دهد (وایت، درایور و وارن^۱، ۲۰۱۰)؛ توانایی سازگاری با درد (اسمیت، تولی، مونتاگیو، رویسون کاسپر و پائول^۲، ۲۰۰۹) و کیفیت زندگی را افزایش می‌دهد (رنجبر، کاکاوند، برجعلی و برماس، ۱۳۹۰). بنابراین اگر قرار است پژوهشی در زمینه تفاهم جنسی انجام شود، بدون شک باید بخش وسیعی از این بررسی به بحث پیرامون شخصیت و بخش دیگری از آن در رابطه با میزان تاب‌آوری شخص در یک محیط خاص، اختصاص یابد. مطابق تعریف فرهنگ روانشناسی (ربر^۳، ۱۹۸۲) تفاهم به طور کلی عبارت است از: ارتباطی مبتنی بر پذیرش دو سویه، راحت، بدون تنش و بدون دغدغه خاطر که بین دو نفر برقرار می‌شود. و تفاهم جنسی فرآیندی است که طی آن افراد در رابطه با رفتار جنسی خود با فرد مقابلشان به یک اشتراک و تفاهم می‌رسند به طوری که این موضوع به دوام و پایداری زندگی زناشویی آنها کمک خواهد کرد (به نقل از صالحی فدردی، ۱۳۷۸). اصولاً تفاهم جنسی هر فرد به طوری با کل شخصیت او امتزاج یافته است که تاثیر آن بر خودپنداره شخص و تعامل او با افراد و الگوهای کلی رفتار غیر قابل انکار است. (اسلامی نسب بجنوردی، ۱۳۷۳). بحث و پیگیری این موضوع یعنی تفاهم جنسی در زندانیان تحت عناوین ملاقات خصوصی یا شرعی قابل تأمل و بررسی است. این نوع ملاقات در واقع نوع خاصی از ملاقات حضوری است که در آن زندانی می‌تواند مدت معینی بدون حضور مراقب با همسرش سپری کند. این نوع ملاقات که به منظور رفع نیازهای جنسی و عاطفی زندانیان و همسران آنان انجام می‌گیرد، تحت شرایط خاص به زندانیان واجد شرایط اعطاء میشود. نتایج بسیاری از پژوهشها نشان میدهد که ویژگی‌های شخصیتی زوجین از جمله مؤثرترین عوامل در میزان رضایت از زندگی است و در تبیین تغییرات رضایتمندی زناشویی از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است (دونلان و همکاران، ۲۰۰۴؛ فیشر، ۲۰۰۸). وایت، هندریک و هندریک^۴ (۲۰۰۴) در پژوهشی با عنوان پنج عامل بزرگ شخصیتی و برقراری رابطه به این نتایج رسیدند که، بین روان رنجوری و رضایت از رابطه، رابطه منفی وجود دارد و بین برون‌گرایی، توافق، پذیرش و با وجدان بودن با رضایت از رابطه، رابطه مثبت وجود دارد. کاسیلاس و واتسون^۵ (۲۰۰۳) در پژوهش خود نشان دادند که بین ویژگی‌های شخصیتی باز بودن، برون‌گرایی، با وجدان بودن و پذیرش با رضایت از زندگی رابطه مثبت و معنا دار وجود دارد. هایس و جوزف^۶ (۲۰۰۳) در پژوهش خود نشان دادند که از بین پنج عامل بزرگ شخصیت، «برون‌گرایی» و «روان رنجوری» قویترین پیش‌بینی‌کننده‌های وضعیت بهزیستی ذهنی افراد بودند. روان رنجور خوبی در پژوهشهای مختلف رابطه منفی خود را با سازگاری به عنوان پیش‌بین تاب

1. white , Driver & Warren
2. Smith , Tooly , Montague , Robinson , Cosper & Paul
3. reber
4. White, Hendrick & Hendrick
5. Casellas & Watson
6. Hayes & Joseph

آوری و رضایت زناشویی نشان داده است (آیزنک، ۱۹۸۰؛ کارنی و برادبوری، ۱۹۹۵؛ راسل و ولز، ۱۹۹۴؛ توماسن و گیلبرت، ۱۹۹۷؛ زالسکی و گالکوسکا، ۱۹۷۸). تعدادی از خصوصیات شخصیتی مانند باز بودن، برونگرایی، وجدانی بودن و توافق نیز با رضایت زناشویی همبستگی دارند (بوتوین، باس و شاکلفورد، ۱۹۹۷؛ کوسک، ۱۹۹۶؛ نیمچک و اولسون، ۱۹۹۹؛ واتسون، هوبارت و ویوس، ۲۰۰۰). مطالعات اخیر انجام گرفته توسط پژوهشگران داخلی نشان می‌دهد که بین ویژگیهای شخصیت و رفتارهای جنسی رابطه معناداری وجود دارد. نتایج پژوهش شاکریان و همکاران (۱۳۹۰) نشان داد که بین عامل شخصیتی روان رنجوری و رضایتمندی زناشویی رابطه منفی وجود دارد ولی عوامل شخصیتی برونگرایی، وظیفه‌شناسی، مقبولیت و گشودگی با رضایتمندی زناشویی رابطه مثبت دارند. نتایج پژوهش یزدانی (۱۳۸۸) نشان می‌دهد که رابطه بین خصیصه روان رنجوری و برونگرایی با رضایتمندی زناشویی منفی و ارتباط بین دیگر خصایص شخصیتی (توافقی بودن، باز بودن و وجدانی بودن) به صورت مثبت و معنادار بوده است. مطالعه رجبی و ننگانی (۱۳۸۵) نشان داد که، بین روان رنجوری و رضایت زناشویی رابطه منفی و بین ویژگی‌های شخصیتی (برونگرایی، توافق‌پذیری و وجدانی بودن) با رضایت زناشویی رابطه مثبت وجود دارد، هم‌چنین ویژگی‌های شخصیتی روان رنجوری و برونگرایی رضایت زناشویی را پیش‌بینی می‌نمایند. یافته‌های پژوهش رحیمیان بوگر (۱۳۸۷) نشان دادند که تاب‌آوری و سرسختی می‌توانند به صورت معنی‌داری سلامت روان را پیش‌بینی نمایند. پنج عامل دلی‌پذیر بودن، روان رنجوری، وجدانی بودن، برونگرایی و انعطاف‌پذیری به طور معنی‌داری رضایت زناشویی را پیش‌بینی می‌کند (راستی، ۱۳۸۲؛ عطاری و همکاران، ۱۳۸۵) در پژوهش‌های انجام شده قبلی اهمیت تاثیر ویژگی‌های شخصیتی بر تفاهم جنسی مشهود است. از آنجا که شناخت دقیق ویژگی‌های شخصیتی و نحوه تاثیر آنها بر روی افراد مختلف می‌تواند ما را در شناسایی بهتر افرادی که در معرض ارتکاب جرم قرار دارند، یاری نماید لذا این امر در اقدامات پیشگیرانه جرم‌حائز اهمیت می‌باشد. از سوی دیگر، با شناخت ویژگی‌هایی که در بروز جرم مؤثر هستند می‌توان به سهولت با انجام روش‌های تغییر و اصلاح رفتار به مقابله با آنها پرداخت. بدیهی است شناخت هر چه بیشتر علل و عوامل گوناگون مؤثر در برخورد جرم می‌تواند ما را در پیدا کردن راهکارها و شیوه‌های مناسب در برخورد با این مجرمین و نیز یافتن راه‌های پیشگیری کمک نماید (ابراهیمی، ۱۳۸۶). یکی از این عوامل یا ویژگی‌ها، تاب‌آوری

1. Karney & Bradbury
2. Russel & Wells
3. Thomasen & Gilbert
4. Zaleski & Galkowska
5. Botwin & Buss & Shackelford
6. Kosek
7. Nemechek & Olson
8. Watson, Hubbard & Wiese

است، که می‌تواند در شناخت هر چه بیشتر زندانیان و بروز جرم توسط آنان مؤثر واقع شود. انجام تحقیقات در مورد تاب‌آوری و پیامدهای آن به سه دلیل می‌تواند در پژوهشهایی از این دست مثمر‌تر باشد، نخست: آن‌که، اطلاع از تاب‌آوری و آسیب‌پذیری و عوامل محافظت‌کننده و خطر ساز، پیچیدگی اختلالات روانی و علل آن را روشن می‌کند و این موضوع بر نیاز توجه به روابط بین حوادث قبلی و نتایج فعلی زندگی تأکید می‌کند و به استثناها بیش از عواقب پیش‌بینی شده توجه می‌نماید. دوم: پی‌بردن به این‌که چرا بعضی از افراد علی‌رغم قرار گرفتن در شرایط دشوار موفق می‌شوند، در شناختن امکانات ناشناخته قبلی برای پیشگیری کمک می‌کند. سوم: ایده تاب‌آوری باعث امیدواری در تجارب بالینی می‌شود و به هر حال مزیت عمده آن این است که خواهیم دانست که بسیاری از انسان‌ها به سرنوشت محتومشان گردن نمی‌نهند و تسلیم نمی‌شوند (خزائلی، ۱۳۸۶). بنا بر این زندان به عنوان یک عامل مهم قطع ارتباط جنسی و عاطفی بین زن و شوهر می‌تواند بستر مناسبی را برای ارتکاب جرایم، انحرافات جنسی و نهایتاً طلاق فراهم سازد (ریبئی، ۱۳۷۹). با توجه به این‌که پژوهش حاضر به قصد مطالعه این موضوع در زندان انجام شده است، بدیهی است یافته‌های به دست آمده می‌تواند در دوحیطه بهزیستی ذهنی زندانیان و انتقال این مهم به محیط خانوادگی این افراد، راهکارهای مناسبی را در اختیار پژوهشگران، روان‌شناسان و دیگر علاقه‌مندان به این حوزه قرار دهد. پرسش مورد بررسی در این پژوهش عبارت بود از اینکه، آیا بین متغیرهای ویژگی‌های شخصیتی، تاب‌آوری و تفاهم جنسی رابطه معناداری وجود دارد و متغیرهای تاب‌آوری و ویژگی‌های شخصیتی پیش‌بینی‌کننده‌های معناداری برای متغیر تفاهم جنسی هستند؟

فرضیه‌های پژوهش

۱. بین ابعاد ویژگی‌های شخصیتی و تاب‌آوری رابطه معنادار وجود دارد.
۲. بین ابعاد ویژگی‌های شخصیتی و ابعاد تفاهم جنسی رابطه معنادار وجود دارد.
۳. بین تاب‌آوری و ابعاد تفاهم جنسی رابطه معنادار وجود دارد.
۴. تاب‌آوری پیش‌بینی‌کننده معنی‌دار تفاهم جنسی است.
۵. ویژگی‌های شخصیتی پیش‌بینی‌کننده معنی‌دار تفاهم جنسی است.

روش

با توجه به ماهیت طرح، پژوهش حاضر مبتنی بر مطالعه توصیفی - همبستگی است. و به دنبال بررسی رابطه ویژگی‌های شخصیتی و تاب‌آوری با تفاهم جنسی زندانیان مرد متأهل در زندان عادل آباد می‌باشد. جامعه تعریف شده در این پژوهش، ۴۰۰ نفر از زندانیان مرد متأهل در زندان عادل آباد شیراز بودند که با جراثم متفاوتی در این ندامتگاه تحمل کیفر نموده و از ملاقات ویژه استفاده می‌کردند. نمونه مورد نظر ۱۵۰ نفر از افراد متأهل حاضر در بندهای پاک

، سبز و امید (واحدهای مشاوره) بودند که بر اساس نمونه‌گیری در دسترس (به شیوه تصادفی) در این پژوهش شرکت داشتند. به منظور جمع‌آوری اطلاعات، ابتدا با اخذ مجوز از اداره کل زندان‌های استان فارس و ارائه آن به زندان عادل آباد قدم‌های ابتدایی در این راه برداشته شد. سپس با همکاری روان‌شناسان حاضر در واحد‌های مشاوره و روان‌درمانی، پرسشنامه‌ها به صورت گروهی و با ارائه توضیحات لازم توسط مددجویان تکمیل و نتایج حاصله با استفاده از ضریب همبستگی پیرسون و رگرسیون گام به گام، محاسبه و تجزیه و تحلیل گردید. در این پژوهش از سه پرسشنامه استفاده شد:

الف) پرسشنامه شخصیتی پنج‌عاملی (Neo۶۰) ۱

پرسشنامه نئو یکی از آزمون‌های شخصیتی است که بر اساس تحلیل عوامل ساخته شده است و از جدیدترین ابزارها در زمینه شخصیت است که توسط مک کری و کوستا ۲ در سال (۱۹۸۴) تحت عنوان پرسشنامه شخصیتی (NEO) معرفی شد. مقیاس شخصیتی NEO یک آزمون شخصیتی با دو فرم بلند (۲۴۰) سوال و کوتاه (۶۰) سوال می‌باشد. در این پژوهش از آزمون NEO.FFI که دارای شصت سوال می‌باشد و پنج عامل روان‌رنجوری (N)، برون‌گرایی (E)، باز بودن (O)، توافق (A) و وظیفه‌شناسی (C) را می‌سنجد استفاده خواهد شد. هر کدام از این عامل‌ها دارای ۱۲ سوال می‌باشند. آزمودنی جواب را در یک طیف ۵ درجه‌ای از نوع لیکرت (کاملاً مخالفم، مخالفم، نظری ندارم، موافقم و کاملاً موافقم) انتخاب می‌کند و نمره‌گذاری این پرسشنامه بر اساس نمره‌های ۰، ۱، ۲، ۳ و ۴ می‌باشد. برخی پرسش‌ها به صورت معکوس نمره‌گذاری می‌شود. مطالعات انجام شده توسط مک کری و کوستا نشان داد که همبستگی ۵ زیرمقیاس فرم کوتاه با فرم بلند از ۷۷٪ تا ۹۲٪ می‌باشد. (انیسی، آزمون یارپویا) روایی محتوای آن را مک کری و کوستا (۱۹۹۱)، به نقل از یوسفی، (۱۳۸۶) بررسی نموده و پایایی آن را برای روان‌رنجوری ۹۰٪، برون‌گرایی ۷۸٪، انعطاف‌پذیری ۷۶٪، دلبپذیر بودن ۸۶٪ و باوجدان بودن ۹۰٪ گزارش نمودند. پایایی این آزمون در پژوهش حاضر به روش آلفای کرونباخ برای پنج عامل روان‌نژندی، برون‌گرایی، انعطاف‌پذیری، دلبپذیر بودن و مسئولیت‌پذیری به ترتیب ۹۰٪، ۸۸٪، ۸۶٪، ۸۲٪ و ۸۰٪ به دست آمد.

ب) مقیاس تاب‌آوری (CD-RTS) ۳

این پرسشنامه را کانر و دیویدسون (۲۰۰۳) با مرور منابع پژوهشی ۱۹۷۹-۱۹۹۱ حوزه تاب‌آوری تهیه کردند. این مقیاس دارای ۲۵ گویه چهارگزینه‌ای است که به صورت (کاملاً موافقم، ۳، موافقم، ۲، مخالفم، ۱، کاملاً مخالفم، ۰) نمره‌گذاری می‌شود، در این مقیاس سوالات معکوس وجود ندارد. محمدی (۱۳۸۴) در تحقیق خود، برای تعیین روایی مقیاس از روش تحلیل عاملی استفاده کرده است. وی تنها یک عامل با ارزش ویژه ۷/۰۳ استخراج کرده که این

1. Neo.Personality Inventory Revised
2. Mc care and Costa
3. Connor-Davidson Resilience Scale

عامل ۲۸ درصد واریانس را تعیین می‌کرده است. همچنین به منظور تعیین پایایی این مقیاس از روش آلفای کرونباخ استفاده نموده و ضریب پایایی حاصله را برابر ۰/۸۹ گزارش کرده است (به نقل از صحراگرد، ۱۳۸۷). پایایی این آزمون در پژوهش حاضر به روش آلفای کرونباخ ۰/۸۱ به دست آمد.

ج) پرسشنامه رضامندی و تهییج پذیری جنسی ۱

این پرسشنامه توسط لیندا برگ کراس (۱۹۹۷) ساخته شده است و توسط محققان و با نظارت و راهنمایی صالحی فدردی ترجمه گردید. این پرسشنامه از دو مقیاس رضایت جنسی و تهییج پذیری جنسی تشکیل شده است. مقیاس رضایت جنسی ۱۷ عبارت و مقیاس تهییج پذیری جنسی ۲۶ عبارت را در بر می‌گیرد. شیوه نمره گذاری سوالات در هر دو مقیاس به صورت لیکرت پنج گزینه ای (همیشه ۵، بیشتر اوقات ۴، گاهی اوقات ۳، بندرت ۲، هرگز ۱) می باشد و تنها تعدادی از سوالات در مقیاس تهییج پذیری جنسی به صورت معکوس نمره گذاری می شود. اعتبار پرسشنامه رضامندی جنسی ۰/۷۷ و اعتبار تهییج پذیری جنسی ۰/۸۸، توسط صالحی (۱۳۷۸) گزارش شده است (به نقل از آقامحمدیان، ۱۳۸۶). در پژوهش حاضر، پایایی این آزمون به کمک ضریب آلفای کرونباخ برای مقیاس رضایت جنسی ۰/۸۸ و مقیاس تهییج پذیری جنسی ۰/۸۳ به دست آمد. همچنین به منظور بررسی روایی آزمون، همبستگی این دو مقیاس ۰/۳۱ گزارش شد.

یافته ها

فرضیه ۱- بین ابعاد ویژگیهای شخصیتی و تاب آوری رابطه معنادار وجود دارد.

جدول ۱- همبستگی بین ابعاد ویژگی های شخصیتی و تاب آوری

ویژگی های شخصیتی تاب آوری	روان رنجوری	برونگرایی	انعطاف پذیری	دلپذیر بودن	با وجدان بودن
ضریب همبستگی	۰/۲۱ **	۰/۱۷*	۰/۱۳	-۰/۱۱	۰/۲۸ **
سطح معناداری	۰/۰۱	۰/۰۳	۰/۰۹	۰/۱۵	۰/۰۰۰

(** در سطح ۰/۰۱ معنی دار است) (* در سطح ۰/۰۵ معنی دار است)

همان طور که در جدول ۱ مشاهده می شود، ضریب همبستگی بین عامل روان رنجوری با تاب آوری برابر با ۰/۲۱- معنی دار می باشد ($P > 0/01$). ضریب همبستگی بین عامل برونگرایی با تاب آوری برابر با ۰/۱۷ معنی دار می باشد ($P > 0/05$). و همچنین ضریب همبستگی بین عامل با وجدان بودن با تاب آوری برابر با ۰/۲۸ معنی دار است ($P > 0/01$). بین دیگر عوامل شخصیتی با تاب آوری رابطه معناداری وجود نداشت.

فرضیه ۲- بین ابعاد ویژگیهای شخصیتی و ابعاد تفاهم جنسی رابطه معنادار وجود دارد.

جدول ۲- همبستگی بین ابعاد ویژگی های شخصیتی و ابعاد تفاهم جنسی

ویژگی های شخصیتی متغیرها	روان نژندی	برون گرایی	انعطاف پذیری	دلپذیر بودن	با وجدان بودن
رضایت جنسی	*-۰/۱۷	۰/۱۰	۰/۰۷	-۰/۱۰	۰/۱۰
ضریب همبستگی سطح معناداری	۰/۰۲	۰/۲۰	۰/۳۷	۰/۱۹	۰/۱۹
تهییج پذیری جنسی	-۰/۰۸	-۰/۰۵	۰/۰۴	۰/۰۴	**۰/۲۳
ضریب همبستگی سطح معناداری	۰/۳۲	۰/۵۰	۰/۵۸	۰/۵۸	۰/۰۰۴

(** در سطح ۰/۰۱ معنی دار است) (* در سطح ۰/۰۵ معنی دار است)

همان طور که در جدول ۲ مشاهده می شود، ضریب همبستگی بین عامل روان رنجوری با رضایت جنسی برابر با ۰/۱۷- معنی دار می باشد ($P > ۰/۰۰۵$). بین دیگر عوامل شخصیتی با رضایت جنسی رابطه معناداری وجود نداشت. همچنین ضریب همبستگی بین عامل با وجدان بودن با تهییج پذیری جنسی برابر با ۰/۲۳ معنی دار است ($P > ۰/۰۱$). و بین دیگر عوامل شخصیتی با تهییج پذیری جنسی رابطه معناداری وجود نداشت.

فرضیه ۳- بین تاب آوری و ابعاد تفاهم جنسی رابطه معنادار وجود دارد

جدول ۳- همبستگی بین تاب آوری و ابعاد تفاهم جنسی

ابعاد تفاهم جنسی تاب آوری	رضایت جنسی	تهییج پذیری جنسی
ضریب همبستگی	۰/۴۰**	۰/۱۵
سطح معناداری	۰/۰۰۰	۰/۰۵

(** در سطح ۰/۰۱ معنی دار است) (* در سطح ۰/۰۵ معنی دار است)

برای بررسی این سوال از ضریب همبستگی پیرسون استفاده شد. همان طور که در جدول ۳ مشاهده می شود ضریب همبستگی بین عامل رضایت جنسی با تاب آوری برابر با ۰/۴۰ معنی دار است ($P > ۰/۰۱$). همچنین بین عامل تهییج پذیری جنسی با تاب آوری رابطه معناداری وجود نداشت.

فرضیه ۴- تاب آوری پیش بینی کننده معنی دار تفاهم جنسی است.

جدول ۴- رگرسیون همزمان تاب آوری برای پیش بینی تفاهم جنسی

متغیر	R	R ²	B	β	df	F	P	t	P
رضایت جنسی	۰/۴۰	۰/۱۶	۰/۳۰	۰/۳۹	۱۴۷	۱۴/۱۸	۰	۴/۹۰	۰
تهییج پذیری جنسی	-۰/۰۱	-۰/۰۳	-۰/۰۱	-۰/۰۳	-	-	-	-۰/۴۱	-۰/۶۸

جدول ۴ نتایج آزمون رگرسیون متغیر پیش بین (تاب آوری) با تفاهم جنسی (متغیر ملاک) به روش همزمان نشان می‌دهد. نتایج حاصل نشان دهنده آن است که متغیر تاب آوری پیش بینی کننده معنا داری برای رضایت جنسی است ($P < 0.001$). این رابطه حاکی است که ۱۶٪ درصد واریانس متغیر رضایت جنسی بوسیله تاب آوری تعیین می‌شود. هم چنین نتایج حاصل از تحلیل رگرسیون حاکی است که متغیر تاب آوری پیش بینی کننده معنا داری برای تهییج پذیری جنسی نیست.

فرضیه ۵- ویژگی‌های شخصیتی پیش بینی کننده معنی دار تفاهم جنسی است.

جدول ۵- رگرسیون چند متغیره ویژگی‌های شخصیتی برای پیش بینی رضایت جنسی

متغیر	R	R ²	df	F	P	B	β	t	p
روان رنجوری	۰/۱۷	۰/۰۳	۱۴۸	۴/۸۳	۰/۰۲	-۰/۳۰	-۰/۱۷	-۲/۱۹	۰/۰۲

جدول ۵ نتایج آزمون رگرسیون متغیر پیش بین (ویژگی‌های شخصیتی) با رضایت جنسی (متغیر ملاک) به روش گام به گام را نشان می‌دهد. نتایج حاصل نشان دهنده آن است که تنها متغیر روان رنجوری پیش بینی کننده معناداری برای مقیاس رضایت جنسی است ($P > 0.05$).

جدول ۶- رگرسیون چند متغیره ویژگی‌های شخصیتی برای پیش بینی تهییج پذیری جنسی

متغیرها	R	R ²	R ² Δ	df	F	P	B	β	t	P
مرحله اول با وجدان بودن	۰/۲۳	۰/۰۵	--	۱۴۸	۸/۷۹	۰/۰۰۴	۰/۵۳	۰/۲۳	۲/۹۶	۰/۰۰۴
مرحله دوم با وجدان بودن برون‌گرایی	۰/۲۹	۰/۰۸	۰/۰۳	۱۴۷	۷/۱۶	۰/۰۰۱	-۰/۶۲	-۰/۲۰	-۲/۲۹	۰/۰۲

جدول ۶ نتایج تحلیل رگرسیون متغیر پیش بین (ویژگی‌های شخصیتی) با تهییج پذیری جنسی (متغیر ملاک) را به روش گام به گام نشان می‌دهد. نتایج حاصل از تحلیل حاکی است که در گام اول، با وجدان بودن دارای قدرت پیش بینی تهییج پذیری جنسی است ($P > 0.05$) و در گام دوم برون‌گرایی دومین عامل پیش بینی کننده تهییج پذیری جنسی بود ($P > 0.05$). در حقیقت این متغیر (برون‌گرایی) فقط سه درصد بر قدرت پیش بینی اضافه کرده است. بقیه متغیرها تاثیر معناداری ایجاد نکرده‌اند.

بحث و نتیجه‌گیری

در مورد فرضیه اول، ضریب همبستگی بین عوامل روان رنجوری، برون‌گرایی، با وجدان بودن با تاب آوری معنی دار می‌باشد. این نتایج به دست آمده با نتایج (ناکایا و همکاران، ۲۰۰۶؛ هایس و جوزف، ۲۰۰۳؛ اورمل و همکاران، ۲۰۰۱؛ فورنهام و همکاران، ۱۹۹۹؛ زالسکی و

گالکوسکا، ۱۹۷۸) همخوانی دارد. از آنجا که نمره‌های بالا در روان‌رنجوری با عدم ثبات عاطفی و عواطف منفی، چون ترس، غم، دست‌پاچگی، عصبانیت، احساس گناه و نفرت همراه است و کسانی که در این حیطه نمره‌های بالایی کسب می‌کنند تمایل بیشتری به تکانشگری، پرخاشگری و آسیب‌پذیری دارند (گروسی، ۱۳۸۰). از طرف دیگر، با توجه به اینکه برونگرایی با عواطف مثبت، مانند: صمیمیت، جمع‌گرایی، فعالیت، بشاش بودن، خوش بینی و هیجانهای مثبت، مانند: شادی، لذت و عشق و هیجان و با روحیه بودن همراه است، می‌تواند باعث ایجاد روابط محکم بین افراد و درک منطقی از شرایط به وجود آمده شود. همچنین با وجدان بودن و وظیفه‌شناسی ویژگی‌هایی چون، تفکر قبل از عمل، به تاخیر اندازی ارضاء خواسته‌ها، رعایت قوانین و هنجارها و سازماندهی و اولویت‌بندی تکالیف را در بر می‌گیرد (کوستا و مک کری، ۱۹۸۶). در مورد فرضیه دوم، ضریب همبستگی بین عامل روان‌رنجوری با رضایت جنسی معنی‌دار می‌باشد، بین دیگر عوامل شخصیتی با رضایت جنسی رابطه معناداری مشاهده نشد. این نتایج به دست آمده با نتایج (فیشر، ۲۰۰۸؛ دونلان و همکاران، ۲۰۰۴؛ وایت، هندریک و هندریک، ۲۰۰۴؛ کاسیلاس و واتسون، ۲۰۰۳؛ شاگریان و همکاران، ۱۳۹۰؛ یزدانی، ۱۳۸۸؛ رجبی، ۱۳۸۵؛ عطاری، ۱۳۸۵) همخوانی دارد. در مورد رابطه منفی بین روان‌رنجور رنجوری با تفاهم جنسی باید گفت: افرادی که در روان‌رنجوری نمره بالایی می‌گیرند، معمولاً واکنش هیجانی مفرط نشان می‌دهند و بعد از انگیزختگی هیجانی، مشکل می‌توانند به حالت طبیعی برگردند. آنها غالباً از نشانه‌های جسمانی مانند: سردرد و کمر درد و مشکلات روانی مبهم نظیر: نگرانیها و اضطرابها شاکی هستند (فیست، ۲۰۰۲؛ سید محمدی، ۱۳۸۶). در مورد بعد دوم تفاهم جنسی، یعنی رابطه ویژگی‌های شخصیتی با تهییج‌پذیری جنسی، ضریب همبستگی بین عامل با وجدان بودن با تهییج‌پذیری جنسی معنی‌دار است، بین دیگر عوامل شخصیتی با تهییج‌پذیری جنسی رابطه معناداری مشاهده نشد. این نتایج به دست آمده با نتایج (وایت، هندریک و هندریک، ۲۰۰۴؛ واتسون، هوبارت و ویوس، ۲۰۰۰؛ یزدانی، ۱۳۸۸؛ رجبی، ۱۳۸۵) همخوانی دارد. در مورد رابطه مثبت بین وجدانی بودن و تفاهم جنسی (تهییج‌پذیری جنسی) می‌توان گفت: افرادی که در وجدانی بودن در حد بالایی هستند، نیاز به پیشرفت دارند و به همین خاطر برای نگهداری رابطه موفق خود دست به تلاش می‌زنند (بوچارد و دیگران، ۱۹۹۹). در مورد فرضیه سوم، ضریب همبستگی بین عامل رضایت جنسی با تاب‌آوری معنی‌دار می‌باشد. این نتیجه به دست آمده با نتایج (ایزدیان و همکاران، ۲۰۱۰؛ بابایی و همکاران، ۲۰۰۹؛ مک کری و کاستا، ۱۹۹۲؛ رنجبر و همکاران، ۱۳۹۰؛ جوکار، ۱۳۸۷) همخوانی دارد. تاب‌آوری به معنای موفق بودن، زندگی کردن و خود را رشد دادن در شرایط دشوار (با وجود عوامل خطر) است. این فرایند خود به خود ایجاد نمی‌شود مگر اینکه فرد در موقعیت دشوار و ناخوشایندی قرار گیرد تا برای رهایی از آن صدمه‌پذیری کمتر، حداکثر تلاش را برای کشف و بهره‌گیری از عوامل محافظت‌کننده (فردی و محیطی) در درون و بیرون خود که همواره به صورت بالقوه وجود دارد، به کار گیرد (کورنلیو، ۲۰۰۲؛ به نقل از محمدی، ۱۳۸۴). عوامل تاب‌آور باعث

می‌شوند که فرد در شرایط دشوار و با وجود عوامل خطر زا از ظرفیت‌های موجود خود در دست‌یابی به موفقیت در رشد زندگی استفاده کند و از این چالش‌ها و آزمون‌ها به‌عنوان فرصتی برای توانمند کردن خود بهره‌جوید و از آنها سربلند بیرون‌آید (اریک، ۱۹۹۳؛ به نقل از محمدی، ۱۳۸۴). بین تاب‌آوری با تهییج‌پذیری جنسی، رابطه معناداری مشاهده‌نشده. در مورد فرضیه چهارم، که متغیر تاب‌آوری به‌عنوان متغیر پیش‌بین و رضایت جنسی و تهییج‌پذیری جنسی به‌عنوان متغیر ملاک وارد معادله شدند، متغیر تاب‌آوری پیش‌بینی‌کننده معناداری برای رضایت جنسی بود. این نتایج استخراج شده با نتایج (وایت و همکاران، ۲۰۱۰؛ بابایی و همکاران، ۲۰۰۹؛ توگاد و فرد ریکسون، ۲۰۰۴؛ آنتونوسکی، ۱۹۸۷؛ رحیمیان بوگر، ۱۳۸۷) همخوانی دارد. توگاد و فرد ریکسون، (۲۰۰۴) نیز بر این باورند که در نتیجه فرایند تاب‌آوری، حوادث ناگوار کم‌اثر یا بی‌اثر می‌گردند و میزان رضایت از زندگی زناشویی افزایش می‌یابد. هم‌چنین نتایج حاصل از تحلیل رگرسیون نشان داد که متغیر تاب‌آوری پیش‌بینی‌کننده معنی‌داری برای تهییج‌پذیری جنسی نیست. در تبیین این یافته، به‌طور کلی می‌توان گفت که مولفه‌های سرسختی با به‌کارگیری راهبردهای سازگارانه‌تر، مانند: راهبردهای مساله‌مدار و افزایش ادراک توانایی‌های خود در رویارویی با منبع استرس موجب افزایش سلامت روان افراد می‌شوند (اینزلیشت و همکاران، ۲۰۰۶). اما در مورد فرضیه نجم، ابتدا که ویژگی‌های شخصیتی به‌عنوان متغیر پیش‌بین و رضایت جنسی به‌عنوان متغیر ملاک وارد معادله شدند، نتایج حاصل نشان داد که تنها متغیر (روان‌رنجوری) پیش‌بینی‌کننده معناداری برای مقیاس تفاهم جنسی است. این نتایج به‌دست آمده با نتایج (وایت، هندریک و هندریک، ۲۰۰۴؛ کاسیلاس و واتسون، ۲۰۰۳؛ یزدانی، ۱۳۸۸؛ رجبی و نینگانی، ۱۳۸۵) همخوانی دارد. در تبیین این سوال باید گفت: مردان و زنان با نمره‌ی بالا در روان‌رنجوری مستعد داشتن عقاید غیرمنطقی هستند، کمتر قادر به کنترل تکانش‌های خود بوده و خیلی ضعیف‌تر از دیگران با استرس کنار می‌آیند (گروسی، ۱۳۸۰). از طرف دیگر، افرادی که نمرات آن‌ها در روان‌رنجوری پایین است، دارای ثبات عاطفی بوده و معمولاً آرام، معتدل و راحت هستند و قادرند که با موقعیت‌های فشارزا بدون آشفتگی یا هیاهو روبرو شوند و بالطبع از زندگی مشترک با همسران شان لذت بیشتری ببرند (گروسی، ۱۳۸۰). در مورد بعد دوم تفاهم جنسی که متغیر ویژگی‌های شخصیتی به‌عنوان متغیر پیش‌بین و تهییج‌پذیری جنسی به‌عنوان متغیر ملاک وارد معادله شدند. نتایج حاصل از تحلیل رگرسیون نشان داد که در گام اول (با وجدان بودن) اولین عامل پیش‌بینی‌کننده و در گام دوم (برونگرایی) دومین عامل پیش‌بینی‌کننده تفاهم جنسی بود. این نتایج به‌دست آمده با نتایج (واتسون، هوبارت و ویوس، ۲۰۰۰؛ هایس و جوزف، ۲۰۰۳؛ نیمچک و اولسون، ۱۹۹۹؛ فائدی، ۱۳۸۶؛ عطاری و همکاران، ۱۳۸۵) همخوانی دارد. در تبیین این یافته‌ها باید گفت که با وجدان بودن توصیف‌کننده قدرت کنترل تکانه‌ها، به نحوی که جامعه مطلوب می‌داند و تسهیل‌کننده رفتار تکلیف‌محور و هدف‌محور است (کاستا و مک کری، ۱۹۸۶). مدارکی وجود دارد که این افراد خیلی لذت‌گرا بوده و علاقه‌ی

زیادی به امور جنسی دارند (مک کری و کاستا، ۱۹۹۲). از طرف دیگر، افراد پرونگرا عمدتاً برانگیختگی جنسی و نیز تحریک را دوست دارند و تمایلند که بشاش باشند، هم چنین، سرخوش، با انرژی و خوشبین نیز هستند (کاستا، مک کری؛ ۱۹۸۶). برخورداری از ویژگی‌هایی چون، توانایی کنترل تکانه، به تاخیر اندازی ارضاء خواسته‌ها، سازماندهی و اولویت بندی برنامه‌ها، با انرژی و خوشبین بودن و بالا بودن تحریک و برانگیختگی جنسی، در کنار هم می‌توانند با تاثیر گذاری مثبت و به موقع بر زندگی زناشویی و مدیریت بر هیجانهای جنسی تفاهم جنسی افراد را به دنبال داشته باشند. از محدودیت‌های این پژوهش، زیاد بودن شمار پرسش‌های پرسش‌نامه‌ها به طولانی شدن زمان اجرای آن انجامید که می‌توانست بر میزان دقت پاسخ‌های شرکت‌کنندگان اثر بگذارد. در دسترس نبودن کلیه زندانیان در زمان مقتضی به دلیل شرایط ویژه آن مکان از دیگر محدودیت‌های این تحقیق بود که این مسئله می‌تواند تعمیم‌دهی نتایج را با مشکل روبه‌رو کند. از دیگر مشکلات تاثیر گذار بر نتایج پژوهش، شرایط ویژه آزمودنی‌ها، یعنی زندانی بودن آن‌ها و نبود انگیزه کافی جهت تکمیل پرسشنامه‌ها بود. از آن‌جا که شخصیت به صورت مستقیم و به عنوان عاملی تاثیر گذار بر فرایند ارتباطی زوج‌ها اثر می‌گذارد، پیشنهاد می‌شود به منظور تقویت ویژگی‌های شخصیتی (انعطاف پذیری و با وجدان بودن) از کارگاه‌های آموزشی در زمینه مهارت‌های ارتباطی با همسران استفاده شود. هم چنین، با توجه به این که افراد با نمره بالا در روان رنجوری مستعد داشتن عقاید غیر منطقی هستند و خیلی ضعیف‌تر از دیگران با استرس کنار می‌آیند، پیشنهاد می‌شود که کارگاه‌های آموزشی در زمینه تفکرات منطقی و غیر منطقی برای این افراد برگزار شود. با تکیه بر این مهم که خصایص شخصیتی نقش مهمی در تفاهم جنسی و استحکام روابط دارند، به نظر می‌رسد نیاز به تحقیقات بیشتری در زمینه رضامندی جنسی و عوامل مؤثر و مرتبط با آن در محیط‌هایی همانند زندان نیز وجود دارد. در پایان پیشنهاد می‌گردد که برای اعتبار بیشتر این موضوع، تحقیق دیگری به صورت مقایسه افرادی که از ملاقات ویژه استفاده می‌کنند و کسانی که از این امکان بی‌بهره‌اند، صورت گیرد.

منابع

- آقامحمدیان، حمیدرضا، سادات طلایی، اکرم، بطحایی، سیده مریم (۱۳۸۶). مقایسه رضایتمندی جنسی در زنان شاغل و غیرشاغل. سومین کنگره سراسری خانواده و سلامت جنسی، تهران، ۱۱-۲۷.
- ابراهیمی فرد، مریم (۱۳۸۷). بررسی رابطه سرسختی روانشناختی، هیجان خواهی و کمال‌گرایی در نوجوانان دختر و پسر مراکز پیش‌دانشگاهی شیراز. پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه آزاد مرودشت.
- اسلامی نسب بجنوردی، علی (۱۳۷۳). پاسخ به ۵۰۱ سوال جنسی و زناشویی، تهران، انتشارات صفار.

- جوکار، بهرام (۱۳۸۷). نقش واسطه‌ای تاب‌آوری در رابطه بین هوش هیجانی و هوش عمومی با رضایت از زندگی. مجله روانشناسی معاصر. دوره دوم، شماره ۴ زمستان ۸۶.
- خزائلی پارسا، فاطمه (۱۳۸۶). تاب‌آوری ظرفیت غلبه بر دشواری‌ها، پایداری سرسختانه، بهسازی خویشتن. انتشارات دانشگاه تهران.
- راستی، علی (۱۳۸۲). مقایسه صفات شخصیتی و رضایت زناشویی بر اساس مدل پنج‌عاملی. پایان‌نامه کارشناسی ارشد بالینی، دانشگاه شیراز.
- ربیعی، ناصر (۱۳۷۹). بررسی نگرش خانواده‌زندانان نسبت به ملاقات ویژه، سازمان زندانها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور.
- رجبی، غلامرضا، نبگانی، خدیجه (۱۳۸۵). بررسی رابطه ویژگی‌های شخصیتی و مؤلفه‌های عشق با رضایت زناشویی در کارکنان متأهل اداره‌های دولتی شهر اهواز. تازه‌ها و پژوهش‌های مشاوره. ۷(۲۵) بهار ۱۳۸۷.
- رحیمیان بوگر، اسحق، اصغر نژاد فرید، علی اصغر (۱۳۸۷). رابطه سرسختی روانشناختی و خود‌تاب‌آوری با سلامت روان در جوانان و بزرگسالان بازمانده زلزله شهرستان بم. مجله روانپزشکی و روانشناسی بالینی ایران. سال چهاردهم شماره ۱.
- رضائی نسب، مسعود (۱۳۸۷). آسیب‌های موجود در زندان. ماهنامه اجتماعی فرهنگی آموزشی اصلاح و تربیت. شماره ۷۹، آبان ماه ۱۳۸۷.
- رنجبر، ف. کاکاوند، ع. برجعلی، آ. و برماس، ح. (۱۳۹۰). تاب‌آوری و کیفیت زندگی مادران کم‌توان ذهنی. فصلنامه روان‌شناسی سلامت، دوره ۱، شماره ۱.
- شاکریان، عطا، فاطمی، عادل، فرهادیان، مختار (۱۳۹۰). بررسی رابطه بین ویژگی‌های شخصیتی با رضایتمندی زناشویی. مجله علمی دانشگاه علوم پزشکی کردستان، دوره شانزدهم، بهار ۹۰، ۹۹-۹۲.
- صالحی فدردی، جواد (۱۳۷۸). گزارشی از تدوین و هنجارهایی پرسشنامه رضایت زناشویی بر روی نمونه‌ای از دانشجویان. مجله روانشناسی و علوم تربیتی، تازه‌های روان‌درمانی شماره ۱۳.
- صحراگرد، نرگس (۱۳۸۷). تأثیر تاب‌آوری بر رضایت از زندگی و پیشرفت تحصیلی با پیش‌بینی عزت‌نفس و دل‌بستگی. پایان‌نامه کارشناسی ارشد رشته روانشناسی دانشگاه شیراز.
- عطار، یوسفعلی، امان‌الهی فرد، عباس، مهربانی زاده هنرمند، مهناز (۱۳۸۵). بررسی رابطه ویژگی‌های شخصیتی و عوامل فردی-خانوادگی با رضایت زناشویی در کارکنان اداره‌های دولتی شهر اهواز. مجله علوم تربیتی و روانشناسی دوره سوم، سال سیزدهم.
- فیست، جس و فیست، گریگوری. جی (۲۰۰۲). نظریه‌های شخصیت. ترجمه یحیی سید محمدی (۱۳۸۶)، تهران، نشر روان.
- گروسسی، میر تقی (۱۳۸۰). رویکردی نوین در ارزیابی شخصیت. تبریز. نشر جامعه پژوه و دانیال.

قائدی، غلامحسین، ثابتی، آزاد، محمدی، فاطمه (۱۳۸۶). بررسی رابطه بین ویژگیهای شخصیت و بد کار کردی های جنسی، سومین کنگره سراسری خانواده و سلامت جنسی، تهران.

محمدی، مسعود (۱۳۸۴). بررسی عوامل مؤثر بر تاب آوری در افراد در معرض خطر سوء مصرف مواد. پایان نامه دکتری. دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی تهران.

وردی، مینا (۱۳۸۰). رابطه کمال گرایی و سرسختی روانشناختی با سلامت روانی و عملکرد تحصیلی دانش آموزان دخترمراکز پیش دانشگاهی اهواز. پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه شهید چمران اهواز.

یزدانی، لیلا (۱۳۸۸). بررسی رابطه بین ویژگیهای شخصیتی و رضایتمندی زناشویی در زنان شاغل شهر کازرون. پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه آزاداسلامی مرودشت.

یوسفی، هلن، منیر پور، نادر، بیرشک، بهروز، پیغمبری، مهدی (۱۳۸۶). مقایسه عوامل شخصیتی، حوادث استرس زا و حمایت اجتماعی در بیماران کرونر قلبی و افراد غیر بیمار. مجله روانشناسی معاصر. سال دوم، شماره ۱ بهار ۸۶، ۴۱-۴۷.

Antonovsky, A. (1987). Unraveling the mystery of health. How people manage stress and stay well. San Francisco: Jossey-Bass. Aspinwall, L.G, Taylor, S.E.

Argyle, M. (2001). The happiness of extroverts personality and individual differences, 11, 1011-1017.

Babaei, ensiyeh, Jain, Sachin. Cardona, betty. Williams, amy. Naghizadeh, Nooshin. (2009). Comparative Evaluation of General Health and Marital satisfaction among Iranian women married to veterans and nonveterans. World Applied Sciences Journal. 6(12) : 1612-1616, 2009.

Botwin, M.D., Buss, D. M. & Shackelford, T.K. (1997). Personality and mate preference: five factor in mate selection and marital satisfaction. Journal of personality, Vol. 65, 107-130.

Bouchard, G, Lussier, h, & Genevieve, K. (1999). Personality and marital adjustment: utility of the five-factor model of personality. Journal of marriage and the family. Vol. 61, 651-660.

Casellas, A., & Watson, D. (2003). Impact of personality trait and life events on newly weds satisfaction poster presented at the 11th annual meeting of American psychology Association, Toronto, Ontario, Canada.

Conner, K.M., & Davidson, J.R.T. (2003). Development of a New resilience scale: The Conner-Davidson Resilience Scale (CD-RISC). Depression and Anxiety. 18, 76-82.

Costa P.T., and McCrae R.R. 1986. Cross-Sectional studies of Personality in a national sample. I. Development and validation of survey measures. Donnellan BM, Conger RD, Bryant Ch M. The big five and enduring marriages. J Res Pers 2004; 38: 481-504.

Eysenck, H.J. (1980). Personality, marital satisfaction, and divorce. Psychological Reports, Vol. 47, PP: 1235-1238.

Fisher TD, McNulty J. Neuroticism and marital satisfaction: the mediating role played by the sexual relationship. Journal of Family Psychology 2008; 122: 112-122.

Furnham, A., & Cheng, H. (1999). Personality and happiness. psychology report, 80, 761-762.

Hayes, N., Joseph, S. (2003). Big five correlate of three measures of subjective well-being. personality individual difference, 34, 723-727.

- Inzlicht, Michael & Aronson, Joshua & Good, Chatherine & McKay, Linda. (2006). A particular resiliency to threatening environments. *Journal of Experimental social psychology*, 42.
- Izadian, N., Amiri, M., Jahromi, R., Hamidi, Sh. (2010). Study of relationship Between suicidal ideas, depression, resiliency, daily stresses and mental health among Tehran university students. *Proscenia social and behavioral sciences*, 9-5: 1515.
- Kumpfer, K. L. (1999) Factor and processes contributing to resilience: The Resilience framework. In: M. D. Glantz & J. L. Johnson (Eds.) *Resilience and Development*. (pp.179-224). New Yoek: Kluwer Academic Publishers.
- Karney, B.R. & Bradbury, T.N. (1995). The longitudinal course of marital quality and stability. A review of theory method, and research *psychological Bulletin*.
- Kosek, R.B. (1996). The quest for a perfect spouse: spousal ratings and marital satisfaction. *Psychological Reports*, Vol.79,731-735.
- Mccrae, R.R., & costa, p.T. (1992). the structure of interpersonal traits: wiggins circumplex and the five factor model. *Journal of personality and social psychology*, 55, 586-595.
- Mccrae, R.R., & costa, p.T. (1984). Personality and vocational interest UN an adult sample. *Journal of applied psychology*, 69, 3. 90 - 400.
- Nakay A., Motoyuki. & oshio, Atsushi & kaneko, . (2006). Correlations for adolescent Resilience scale with big five personality traits. 9, 27-30. in *Psychological reports* 98 (3).
- Nemeczek, S., & olson, K.R. (1999). Five-factor personality similarity and marital adjustment. *Social Behavior and personality*, Vol.27, PP: 309-318.
- Ormel, J., Oldhinkel, A.J., & brilman, E.T. (2001). the interplay and etiological continuity of neuroticism difficulties and life events in the etiology of mager and subsyndromal. first and recurrent depressive episodes in later life. *American journal of psychology*, 158, 885- 891.
- Russel, R.T.H. & Wells, P.A. (1994). Personality and quality of marriage. *British Journal of psychology*, Vol. 85, 161-178.
- Smith, Bw., Tooley, E.M., Montague, E.Q., Robinson, A.E., Cosper, c.J and Paul, G. Mullins. (2009). The role of Resilience and purpose in life in Habituation to heat and pain. *The journal of pain*, vol 10, No 500-493, 5.
- Tagade, M.M, & fredrickson, B.L. (2004). Resilient individual use positive Emotions to Bounce back from negative emotional experiences. *Journal of personality*.
- Thomasen, D.G, & Gilbert, D.G. (1997). Factors characterizing marital conflict states and traits. *Psychological affective, behavioral and neurotic variable contribution to marital conflict and satisfaction. Personality and individual differences*, Vol. 25, 833-855.
- White, B., Drivers, s., Warren, A.M., (2010). Resilience and indicators of adjustment during rehabilitation.
- White, J. K., hendrik, S.S., & hendrik, C. (2004). Big five personality and relationship constructs matrial adjustment. available at : www.scinedirec.com.
- Watson, .D., Hubbard, B. & Wiese, . D. (2000). General traits of personality and affectivity as predictors of satisfaction in intimate relationships. Evidence from self and partner ratings. *Journal of personality*, Vol. 68, PP: 413-449.
- Zaleski, Z. & Galkowska, M. (1978). Neuroticism and marital satisfaction. *Behavioral Research and theory*, Vol. 16, 285-286.